

לח:

עין משפט
נר מצוה

פד א מתי פ"ג מהל'
הנוסח הלכה יב יג
יד:
פח ב מתי פ"א מהל'
נרכות הלכה יא פחג
פסקין מ' טוס"ע איית ס"י
סה סעף"י וס"י קד סעף
ז וס"י קט סעף"ג וס"י רג
סעף"כ:

רבינו חננאל

[illegible]

ה'לכתא יבירתא איבא אמשען מפנהא דה'י'א. במקום של רבא היו כולם בקיאים בהלל והיו כולם קוראים את ההלל עם שלח כצור כמו שאנו קוראים עכשו ולא היו שומרים עליו כלל כדפירש בקונטרס אלא שנהגו לשנות בהנך דוכתי דמפרש

והולך כדי ללמוד מהן הלכה למעשה
לברך ולמי שאינו בקי יגדלו מקרא
איתו או קטן ומה שאין אנו טועין
אזכור לפחות קטן משום דמבטחי קרי
ליה (והיכא דנבטחי נהוג) והיכא דלא
נבטחי לא נהוג: הו"א אומר הצידי.
סליח צבור והצבור הו"א אחריו הללנה
שומעין שומעין עד שיטעו והשם איתו
מפרש היכן מברכין שגם הצבור
יחייבין לברך קודם שיתחילו ושמה
כולם מברכין יחד וזה על פי שהצבור
שומעין עד שיפסח סליח אחריו הללנה
אין לחוש בזה:

מכאן שאם היה קטן
מה שהיה אומר ה' אֵל
והן אומרים אֵל
שֶׁאֵל לְכַפֹּל כּוֹפֵל
והן אומרים בֶּשֶׁם ה'
בְּנוֹ מַיִימָה מְבָרֵךְ הוּא
מִכָּאן שֶׁמִּצְוַת עֲנוּת
הַתְּרָכָה מִיֵּשׁ כְּבוֹדָם

מִכָּאן שֶׁנֶרְאִי הַפָּרָקִים לִרְכִּיז לַעֲשׂוֹת
רֹאשִׁי הַפָּרָקִים וְלֹא מִגִּי לִהְיוֹת בְּהִלָּה
מִשְׁמַע מִתּוֹן פִּירוֹס הַקּוֹטֶרֶס שֶׁנֶרְאִי
פָּרָקִים עֵוִין רֹאשִׁי פָּרָקִים וְלֹא יוֹמֵר
וְעַל כֵּן דָּבָר חוּץ מִתְּחִיבִים פָּרָקִים
עֵוִין הֵללוּהוּ עַד שֶׁיִּמְנוֹר אֵת הֵלֵל
וְכֵן פִּירוֹס בְּתַחֲמִינִין וְכִסּוֹף פֶּרֶק
כֶּסֶס (פֹּטֶה ד' ו': וְסֵם) לֹא מִשְׁמַע
הִי דִמְיוֹת גִּמְתָּרָא יִכְלֵד אֲמָרוּ יִשְׂרָאֵל
שִׁירָה בְּגִדּוֹל (ו') מִקְרָא אֵת הֵלֵל וְכֵן
עֵוִין אֲחֵרוּי רֹאשִׁי פָּרָקִים מִשְׁמַע
שִׁמְתַּחֲלִיל הַפָּרָק עַד כִּסּוֹף עֵוִיה
רֹאשִׁי (רֹאשִׁי) פֶּרֶק עַל כֵּן דָּבָר וְדָבָר
עַד כִּסּוֹף וְכֵן פֶּרֶק שְׁנֵי עֵוִיה רֹאשִׁי
פֶּרֶק שְׁנֵי וְעַל כֵּן דָּבָר וְדָבָר עַד כִּסּוֹף
וְכֵן כִּסּוֹף מִגּוֹן הֵלְלוּהוּ בְּזֹלָת יִשְׂרָאֵל
מִמֶּשְׁעֵה לֹא לֵטוֹ ה' לֹא לֵטוֹ הִזְכִּיר
'יִשְׁמֵע' ה' הֵלְלוּ אֵת ה' לֵטוֹ גִּימֵס

הודו לה' כי טוב ושמה מתחלת הלל עד הודו פרק אחד מדלג
עשה במהרה להלילה סימן לדבר עד הודו דפסקו ראשון הבא
אחריו היה להם לעשות סימן ואמה שנהנין עכשיו ששליח צבור
אומר שלשה אחריו ולא והיטבר עונו כל אחד ואחד הודו ולא
מגניז ומנהגו של רש"י ע"פ נפשי מהר קראי שמועט כעבור:

הוא אושר אמר ה' הושיעה נא והם אוסרים אמר ה' הושיעה נא
הוא אושר אמר ה' הצליחה נא וכו' ולע"ג לדמרינן במגילה
(דף כג.) לין מפסיקין בפסוק אלם למיעוֹת הכא שאני שמחורו
שני בני אדם כדליתא בערבי פסחים (דף ע"ט.):

שבע ולא ענה יצא. מי שאינו יודע לקרות ולא לענות אם שמע ויכין את לבו לשמוע אף על פי שלא ענה יראה כי להחפלין בצבור ושלום לצבור אומר קדושה או היא שמיעה רבא מבין יסבוקי מחפלתן וישמעו והרי קטעין ולבשימור קדושה יחזרו לתפלתן וכן יסד רב חייא גאון כ"ה"ג דפירש כקוטרם וקשה מהא דאמרין פירק מי שמעו (נרטה דף כ"א): אם יכול להחזיל ולגמור עד שלא יגיע שליח לצבור לקדושה יתפלה ואם לאו לא יתפלה וי"א שם ק' בחידוש למה לא כולי האי יתפלה בדרכו ולבשיגע אם יסבוק אלף זוזי אם יהיה שותק חרטה שמעיהו הפסקת תפלתו ויחיה שבת אחת צעיר דשומע כעונה מ"מ עונה עדיף ומלווה מן המוצתה": **אמר** רבא לא י"א איניש בריך רבא והדר בשם ה'. תימה דכפוך מלות חליה (וינחת דף ק'): וכן אמר רבא היי מאן דמקרי חליה לא ליקרי לדידה לא לחזרי' ואבה (וינחת) לחזריה דמשמע חליה ימיה אלף לא אבה ימיה צבא אחת לא ליקרי לדידה לא לחזריה וחספתי [לקחתה] לחזריה דמשמע חספתי חספתי חליה לא חספתי לקחתה בשבט אחת אמר רבא חספוקי מלתא לית ק' בה ויש לומר דלצבור דשמע הכי מרז ספרא סברה: אכל

שליין אחר מקרא אותו לא לימא ברוך הצא וינשים בינתיים והדר

לולב הגזול פרק שלישי סוכה

ההכרח ציריכא. הברות גדולות: ממנהג דהליא. ממה שאנו
 ורואים שנהגין עבשו צימנו צבתי כנסיות כדמפרש ואזיל שהיו
 עושהין לעשות הללויה שמי פעמים ולא יותר ואומרים כל ההלל עם
 המקרא עד הדוד וענין הדוד אחריו וחסרין וקורין עמו עד אנה

וענין אלא הושיעה נא ואלא הללויה
נא אחריו כמו שאלו עושין ואין זו
קריאת הרשעים שהיו עושין
הללויה על כל דבר כדמקרא
במנחתם דהכל ובסופו ודף (ל)
ואמר רבא ממנהג של עבדי אלו
למדים מהו עיקר קריאת הלל
כשיתקנוהו מחילה לפי שכל חייבין
בקריאת ואין הכל בקריאן בו מקטן
אחד קורא ואחרים שומעים והכל
עושין מקטן ועשוי של כל בני
כנסיותיו בקריאן וקורין אותו כולו
ועשוי ענין שמי עמיס הללויה
והדיו לה' ואלא מכאן אנו יכולים
ללמוד מהו מקטן הרשעים לענות
לנשי אהן בקריאן ולבקריאן: ואל
אומר הללויה וכן אומרים הללויה
מכאן שאלו לענות הללויה. ממה

שאלו נוהגין שהמקרא פותח בללויה וזו שותקין ועוין אחריו הללויה והוא שוקק ואין אנו מתחילין לקרות עמו כדרך שאלו גומרים עמו אלא ההלל למדין אנו מכאן שמוזיא לענות הללויה בפתיחתו ואפילו לבקיאין: הוא אומר הללו עבדי ה' וסו אומרים הללויה מכאן למי שגדול מקרא (ב) שנוהג אחריו הללויה. ממה שנהגין עכשיו לענות עוד הללויה פעם שניה וזו הלל קורין וכן עמו אנו למדין וזו הללויה מראשונה מן שאלו בקי ואינו גומר אלא סומך על המקרא דיו לענות הללויה על כל דבר ודבר ולפיכך החזיקו עכשיו במנהג הזה לסמוך בללויה עבדי ה' על המקרא ולענות הללויה לדעת תקנה ראשונה ולא שחשבה

הללויה למי שאינו בקי: הוא אומר ודודו. והן שותקין ואחר כך עושין: מכלן. שבראשי פרקים יחזיקין לעומת ראשי פרקים עצמן ולא סגי ליה בהללויה ומיהו אק' דגמרינן כוילה לא יחזיקין אלא שבה החזיקין שלא שמשכת התקנה הראשונה למי שאינו גומר: הוא אומר אנה והס' אומרין אחריי אנה. ואין לו מראשי פרקים

בזה החיזוק להיות סימן לעיקר תקנה למי שסומך על המקרא שפעמים שגרך לעשות אחריו כל דבר ודבר שהוא אומר והיכי דמי כגון מי שהיה קטן מקרא אותו כדמיון במתניתין; הוא אומר **אנא ה' הללויה נא**. והן שומעין ואחר כך ענין סימן זה

החזיקו לדעת שהרואה לכפול את ההלל כופל כמו שזה נכפל
שהרי שומע כעוה דקלקמן ואלו שומעין ועוין הרי זו כפילה.
וכל הני מבאן דקאמרי רבא מבאן לקטן המקרא ר'י' מבאן
שאלא נא לכפול לאו דווקא דהוא הדין מני מליקא איפכא
תמאס הושיעה נא שאלא נא לכפול ומאנא הללויה נא לקטן
המקרא אלא אשמעינן שאלא על חנם החזיקו אלו שגומרין את
ההלל לענות דברים הללו אלא כדי ללמוד מהם תקנות הללו
שחקי נביאים לישראל: הוא חומר ברוך **הנא** וחס **אומרים**
בספ. ט. ונברך המבאן סומכין עליו ואין עוין נא התשובה
עמאן ולא הללויה מבאן נלמד לשאני ידע נא לקרות ולא
לענות אם שמע וכיון לבו לשמוע אף על פי שלא ענה
יאל. וכן לתתפללין בנצור ושליח נצור אומר סיידקיש ואי יאל
שמיה רבא יסחקו בתתפלן רישמו בכוונה ויהי הן כעוין
ובשימור הקדושה יחזרו לתתפלן וכן יסד ר' יהודה גאון
בעל הלכות גדולות: **חכימיא.** כמשמעו: **וספריא.** מלמדי
מיתוקות: **אשר קרא המלך וגו'.** כספר שמאל חלקיה הכהן
משעני קרא כספר מלכים (ב' כג): **לא לימא איניש.** מי
וס' ה' דלא קיימא אזהרה אמיתא לעילי ומיחזי כחוליו נצלתה:
משה

מסורת הש"ס

(א) (ברכות מה:.) (ב) וְשֵׁל
 כָּל דְּבָרֵי הַסִּפּוּר. (ג) וְשֵׁל
 מִלֵּן יְהוּדָה. (ד) רִשְׁלֵי מִיָּה
 (ה) וְשֵׁל קְדוּשָׁה. (ו) גִּי
 מִהַרְמֵי וּבֵן אֲמִירָה שֶׁ
 בְּמִדֵּי וּלְמֵה לָן. (ז) וְעִי
 תּוֹסֶפֶת בְּרִכּוֹת כֹּה: דִּיה
 עַד וְכִי הֶאֱרִיכִי יִיחָד
 בְּיִאֲדוֹר.]

תורה אור השלם

1. הללו יה הללו עבדי
 2. הללו את שם יי
 תהלים קיג א
 3. כה אמר יי הניג מביא
 רעה אל המקום הזה
 ועל ישיביו את כל דבר
 הספר אשר קרא אשר
 יחזיר: מלים ב ככ טו
 4. ימן רך לבקר ותקנע
 מפני יי בשמעך אשר
 דברתי על המקום הזה
 ועל ישיביו להיות לשמה
 ולקללה ותקע את
 בקרך ותבכה לקני וגם
 אנכי שמעתי נאם יי
 מלים ב ככ טז

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה הוא אומר
כלל וכו' שגדול מקרא
אותו שעות: (ב) תוס'
ד"ה מכאן וכו' גדול
המקרא את וכו' שנה
ראש פ' ראשון על כל
דבר: